

- 5 [η] δεδόχθαι τῆ βουλῆ [τ]οῦ[ς] προέδρους οἱ ἄν λ]
 άχωσιν [π]ροεδρεύειν εἰς τὴν πρώ[την] ἐκκλησίαι]
 [ν] χρηματίσαι περι τούτων, γνώμην [δὲ] ξυμβάλλε
 [σ]θαι τῆς βουλῆς εἰς τὸν δῆμον ὅτι δο[κεῖ] τῆ βο]
 [υ]λῆ ἐπαινεῖσαι μὲν Πύθωνα Δημέου [. κ]
 10 αἱ στεφανῶσαι αὐτὸν χρυσῶ στεφάν[ω] κατὰ τὸ
 [ν] νόμον εὐνοίας ἕνεκα καὶ φιλοτι[μίας] τῆς πρὸ
 [ς] τὴν βου]λῆν καὶ τὸν δῆμον· εἶναι [δὲ] αὐτὸν Ἄθην]
 [αἶον καὶ τοῦ]ς ἐγγόνους αὐτοῦ κ[αὶ] εἶναι αὐτῶ]
 [γράφασθαι] φυ]λῆς καὶ δήμου καὶ [φρατρίας] ἧς ἄν]
 15 [βούληται· ἀνα]γράφαι δὲ τόδε [τὸ ψήφισμα τὸν γρ]
 [αμματέα] τοῦ δ]ήμου ἐν στή[λῃ] λιθίνῃ καὶ στήλ]
 [αι ἐν ἀκροπόλε]ι· εἰς δ[ὲ] τὴν ἀναγραφὴν τῆς στήλ]
 [ης μερίσαι] τοὺς ἐ]πί [τῆ] διοικήσει ΔΔ (;) δραχμᾶς]

Τὸ τεμάχιον τοῦτο εἶνε προβούλευμα, δι' οὗ προ-
 τείνεται νὰ ἐπαινεθῆ μὲν καὶ στεφανωθῆ Πύθων ὁ
 Δημέου, νὰ ἀπονεμηθῆ δὲ αὐτῶ καὶ τοῖς ἐγγόνους
 αὐτοῦ τὸ δικαίωμα τοῦ πολίτου Ἀθηναίου. Ὁ Πύ-
 θων οὗτος, οὗ τὸ ἐθνικὸν δὲν δυνάμεθα νὰ συμπλη-
 ρώσωμεν (τὸ Πλαταιέα πληροῖ ἀκριβῶς τὸν κενὸν
 χώρον), εἶνε ἡμῖν ἄλλοθεν ἄγνωστος. Ἡ ἐπιγραφή

αὕτη ἀνακτέα περὶ τὸ τέλος τοῦ 4 αἰῶνος ἢ τὰς
 ἀρχὰς τοῦ 3 ὡς δηλοῦσι αἱ λέξεις τοὺς ἐπὶ τῆ διοι-
 κήσει (ἴδ. Reinach: *Traité d'épigraphie grecque*
 p. 315).

Ἐν Ἀθήναις, κατὰ Μάιον τοῦ 1887.

ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ

ΑΓΑΛΜΑΤΙΟΝ ΑΘΗΝΑΣ ΕΞ ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ

(Πίναξ 4).

Τὸ ἐν τῷ πίνακι 4 δημοσιευόμενον χαλκοῦν εἰ-
 δώλιον τῆς Ἀθηναῖς εἶνε ἐν τῶν τελευταίων εὐρη-
 μάτων τῶν ἐν Ἀκροπόλει ἀνασκαφῶν. Ἀνευρέθη
 κατὰ τὸ βόρειον τεῖχος ἀκριβῶς ἔναντι τῆς βορείου
 τοῦ Ἐρεγθείου εισόδου εἰς βάθος 2 1/2 μέτρων ὑπὸ
 σπόνδυλον κίονος ἐντετειγισμένον. Πλησίον τούτου
 ἀνευρέθη καὶ ἀρχαῖκόν ἀγάλμα λιθίνον γυναικός,
 ὁμοιον, ὡς πρὸς τὸν τύπον, τοῖς πέρυσιν ἀνευρε-
 θεῖσι. Τὸ ἀγαλμάτιον τοῦτο, ὅπερ, μὴ ἀφορώντες
 εἰς τὸ ὀλοτελές τῆς μορφῆς, προσφορώτερον θὰ
 ἀπεκαλοῦμεν «διπλοῦν ἀνάγλυφον», ἀποτελεῖται
 ἐκ δύο λεπτῶν χαλκίνων πλακῶν, ὧν ἐκάστη, ἰδίᾳ
 εἰργασμένη οὔσα καὶ σφυρήλατος, εἰκονίζει οἰονεὶ
 ἐν ἀναγλύφῳ, τὴν ἐν καταγραφῇ τῆς Ἀθηναῖς μορ-
 φήν. Αἱ δύο ἀναγεγλυμμένοι πλάκες αὗται, κεκολλη-
 μέναι οὔσαι καὶ διὰ λεπτῶν ἤλων ἐνιαχοῦ συν-

δεδεμέναι, συναποτελοῦσιν ὀλοτελές εἶδωλον, αὐ-
 τὴν τὴν Ἀθηναῖν ὀλόκληρον καὶ ὀρατὴν ἐκατέρω-
 θεν αὐτοτελῶς. Ἡ κατασκευὴ τοῦ ἀγαλματίου
 τούτου εἶνε, ὅσον ἡμῖν γνωστόν, πρωτοφανής· εἶνε
 ὁμοῦς διδασκτικὴ διὰ τὸν τρόπον καθ' ὃν ἡ τοῦ σώ-
 ματος παράστασις βαθμηδὸν ἀπετελέσθη μονομε-
 ρῶς καὶ αὐτοτελῶς. Ἡ καταγραφὴν ἐν ἀναγλύφῳ
 ἀπεικόνισις τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος, ἡ πρόχειρον
 καὶ κοινὸν πρότυπον ἔχουσα τὴν ἐπὶ ἀγγείων γρα-
 πτὴν παράστασιν τῆς ἀνθρωπίνης μορφῆς, ὥφειλε
 πρωϊαίτερον ν' ἀναπτυχθῆ καὶ τελειότερον νὰ ἐξα-
 σκηθῆ ἢ ἡ κυρίως ἀγαλματοποιία. Ἡ σύγκρισις
 τοῦ ἀναγεγλυμμένου, οὕτως εἰπεῖν, εἰδωλίου τού-
 του τῆς Ἀθηναῖς πρὸς ἕτερα τῆς Ἀκροπόλεως
 χαλκᾶ ἀγαλμάτια τῆς αὐτῆς χρονικῆς περιόδου,
 ἀλλὰ κατὰ τὸν συνήθη τρόπον πεποιημένα, φανε-

ρὰν καθιστᾷ τὴν ὑπεροχὴν τοῦ εἴδους τούτου τῆς τέχνης. Ἐκάστη τῶν ὄψεων τοῦ ἡμετέρου ἀγαλματίου ἀποδίδει ἐν θαυμαστῇ ἀκριβείᾳ καὶ λεπτότητι τὴν μορφήν τῆς θεᾶς ἐν κινήσει, διὰ τῆς προβολῆς τοῦ δεξιῦ ποδός, εἰκονισμένης. Τὸ βαρὺ καὶ ἀχάριστον τῶν ἀρχαϊκῶν μορφῶν λείπει πάντῃ σχεδὸν ἐν τῇ κομψῇ τῆς θεοῦ παραστάσει. Μόλις δὲ ὁ τόπος τῆς εὐρέσεως καὶ τὰ ἐπὶ τοῦ προσώπου ἐλαφρὰ ἤδη τοῦ ἀρχαϊσμοῦ ἵχνη πείθουσιν ἡμᾶς, ὅτι τὸ πολύτιμον εὐρημα νὰ καταταχθῇ δέον εἰς τὰ τεχνουργήματα τῆς ἀρχαϊκῆς τέχνης. Ἡ πρό τινας ἐν Ἀκροπόλει ἀνευρεθεῖσα χαλκῆ κεφαλὴ (ἴδε πίνακα 3 τοῦ παρόντος τεύχους) καὶ τὸ τελευταῖον τοῦτο εὐρημα μαρτυροῦσιν ἀνάπτυξιν ἐν τῇ τέχνῃ, οἷαν οὐδὲ νὰ φαντασθῇ τις κἂν θὰ ἐτόλμα πρότερον. Ἡ ἐν χαλκῷ τέχνῃ εἶχε προαχθῆ κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους, οὓς δυστυχῶς ἡ ἱστορία διὰ πυκνοῦ ἐκάλυψε σκότους, εἰς ἀληθῆ τέχνην, ὑπερβάλλουσιν τὴν σύγχρονον ἐπὶ τοῦ λίθου ἐξασκουμένην ὡς δῆλον καὶ ἐξ ἀπλῆς παραθέσεως τοῦ δημοσιευομένου ἀγαλματίου πρὸς τὸ ἀνάγλυφον τῆς Ἀκροπόλεως τὸ δημοσιευθὲν ἐν Ἀρχ. Ἐφημερίδι (1886, σ. 179 π. 9) τὸ εἰκονίζον ἐν παρεμφερεῖ παραστάσει τὴν Ἀθηνᾶν.

Ἐν τῷ πίνακι 4 δίδομεν τῆς Ἀθηνᾶς ἡμῶν διπλὴν εἰκόνα· ἐκατέρας δηλονότι τῶν ὄψεων αὐτῆς κατὰ τὰ $\frac{2}{3}$ τοῦ πραγματικοῦ μεγέθους, ἀπεικονίσασμεν δὲ καὶ ὄψιν αὐτῆς ἐν κατατομῇ, ἵνα δείκνυται τὸ πάχος τῶν δύο συγκεκολλημένων πλακῶν.

Ἐπὶ τῆς πρώτης τῶν ὄψεων, τῆς καὶ κυρίας οὐσης, ἄτε εἰκονιζούσης τὸ δεξιὸν ἄμα καὶ πρόσθιον τοῦ σώματος (δεδηλωμένοι εἰσὶν ἐπὶ τῆς ὄψεως ταύτης ἀμφότεροι οἱ μαστοὶ τοῦ στήθους) ἡ θεὰ, χιτῶνα φέρουσα, ἰμάτιον καὶ αἰγίδα φολιδωτὴν, δι' ὄψεων κεκοσμημένην, προβαίνει ἡρέμα τὸν δεξιὸν βραχίονα κεκαμμένον κατὰ τὸν ἀγκῶνα ὑπὸ τὸ στήθος ἔχουσα. Ἡ χεὶρ, ἐλαφρῶς ἠνεωγμένη, ἔχει τὴν θέσιν χειρὸς κρατούσης φιάλην. Ἐπὶ τῆς δευτέρας τῶν ὄψεων, τῆς τὸ ἀριστερὸν καὶ τὸ ὀπισθεν τοῦ σώματος εἰκονιζούσης, ἡ αἰγὶς καταπίπτει μακρὰ, τὸ ἄνω τοῦ σώματος καὶ τὸν ἀριστερὸν βραχίονα μέχρι τῆς χειρὸς καλύπτουσα. Ἡ ἄκρα

χεὶρ, ἐξέχουσα ἀρχικῶς τοῦ σώματος, ἀπώλετο δυστυχῶς. Ἐκράτει δὲ αὕτη ἀντικείμενόν τι, οὗ τινος ἵχνος, ὡσεὶ αἰχμῆ, βρατὸν ἔτι τυγχάνει. Πιθανώτατα ἦτο τοῦτο τὸ κράνος, οὗ τινος τὸ ὄρατὸν λείψανον ἦτο ὁ λόφος. Ἐπὶ τῆς ὄψεως ταύτης, ἥτις εἶνε ἡ τὴν μείζονα φθορὰν ὑποστᾶσα, σώζονται ἔτι ἐπικεκολλημένα κατὰ τὸ στήθος καὶ ἐπὶ τῆς αἰγίδος τεμάχια ξένων ἀντικειμένων, ἅτινα γειτνιαζόμενα κατὰ τὴν πυρὰν τῷ εἰδωλίῳ (διότι ὑπέστη τοῦτο προφανέστατα τὴν ἐκ τοῦ πυρός ἐπήρειαν) καὶ συγκαέντα ἐπεκόλλησαν μετὰ τὴν πῆξιν στερεώτατα ἐπ' αὐτοῦ. Κατὰ τοὺς πόδας φαίνεται ὄγκος, ὡσεὶ ἥλος, ἐξ ἀργύρου ὅστις ὁμοίαν ἔχει ὑπάρξεως ἀφορμὴν. Ἐπὶ τῆς ἐτέρας τῶν ὄψεων, οὐδὲν τοιοῦτον φαίνεται ξένον τεμάχιον, καθόσον ἡ ὄψις αὕτη ἔκειτο ἐπὶ τοῦ ἐδάφους προφυλαττομένη. Οἱ ἐνιαχοῦ φαινόμενοι σταγονοειδεῖς ὄγκοι, προῆλθον ἐκ τῆς ἐπιχρυσώσεως, ἥτις ὑπὸ τῆς καύσεως συνεπυκνοῦτο ἢ στάγδην ἀπέρρεεν.

Τὴν κόμην ἔχει ἡ θεὰ ἐρριμμένην ὀπισθεν καὶ διὰ ταινίας (κατὰ τὴν μίαν μόνην ὄψιν τὰ νῦν ὄρατῆς) δεδεμένην· ἔφερε δὲ καὶ διάδημα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς. Ἡ κόμωσις εἶνε καὶ ἐπὶ τῶν δύο ὄψεων, ὡς εἰκός, ἡ αὐτή. Ἡ φαινομένη δὲ τὰ νῦν ἐπὶ τῆς δευτέρας ὄψεως διαφορὰ, προέκυψεν ἐκ τῆς κατὰ τὴν καῦσιν ἀπωλείας τεμαχίου τινός τῆς κεφαλῆς, ἔπερ ὁ τεχνίτης κατὰ τὴν ποιήσιν τοῦ εἰδωλίου συνεκόλλησε, συμπληρώσας ἔλλειψίν τινα τῆς πλακός. Ἴσως δὲ καὶ ἡ ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῆς κεφαλῆς ὀπή ἦτο προωρισμένη δι' ἥλον, ὅστις συνεκράτει τὸ ἐπιπρόσθετον τεμάχιον. Ὅμοίως παρὰ τοὺς πόδας τρεῖς μικροὶ ἥλοι δηλοῦσιν ὅτι τὸ ἐλλείπον ἐκεῖ τεμάχιον τοῦ χιτῶνος διὰ τούτων συνεκρατεῖτο.

Τὸ ἀγαλμάτιον ἔχει ὕψος 0.37, ἐστηρίζετο δὲ δι' ἥλων, ὧν αἱ ὀπαὶ διακρίνονται ἐπὶ τῶν ποδῶν, ἐπὶ σκεύους τινός. Ἦτο ἐπίχρυσον ὀλοκλήρως· σώζεται δὲ τὰ νῦν ἔτι πολλαχοῦ ἢ χρύσωσις, ἀλλ' ἰδίᾳ ἐπὶ τοῦ προσώπου καὶ τῆς αἰγίδος.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 25 Ἀπριλίου 1887.

Β. ΣΤΑΗΣ

ΑΓΑΛΜΑΤΙΟΝ ΑΘΗΝΑΣ ΕΞ ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ